

ЗАКЛЮЧНИЙ ЗВІТ САО ЩОДО ВИРІШЕННЯ СПОРУ – АХЗОН-01/ГАЛИЧ І КАЛУШ, БЕРЕЗЕНЬ 2017 РОКУ

Даний звіт підсумовує процес вирішення спору стосовно Проекту МФК «Ахзон А/С» (#31990) в Україні.

ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Інвестиція МФК

«Ахзон А/С» (далі – «Ахзон») – компанія з вирощування свиней та виробництва свинини, яка здійснює свою діяльність у Польщі, Україні та Росії. Наразі «Ахзон» володіє сімома свинофермами, корівником, біогазовим заводом та понад 11 тисячами гектарів землі сільськогосподарського призначення в Івано-Франківській області на заході України через своє дочірнє підприємство – компанію «Даноша» (далі – компанія). Згідно з проектною документацією МФК, Проект має на меті підтримати діяльність «Ахзон» в регіоні, зокрема розширення виробництва в Україні.

Загальна вартість Проекту оцінена в 148 мільйонів євро. МФК надає інвестиції у формі позики на 36 мільйонів євро та 16 мільйонів євро капіталу. Проект віднесений до проектів Категорії В.

Скарга

У лютому 2014 року Офіс Радника з дотримання вимог/ Омбудсмана (САО) отримав скаргу, подану членами територіальних громад сіл Делієве, Сівка-Войнилівська та Лани Галицького і Калуського районів Івано-Франківської області (далі – скаржники) за підтримки Національного екологічного центру України (НЕЦУ). Скаржники висловили занепокоєння щодо запахів, забруднення земельних та водних ресурсів гноївкою, використання земель не за цільовим призначенням та неналежної компенсації за використання земель, обмеженого доступу до інформації та недостатніх громадських обговорень, пошкодження доріг та екологічних впливів на природні заповідники та інші об'єкти. Скаржники також зазначили, що проект

реалізується з порушенням національного законодавства та Стандартів діяльності МФК.

ОЦІНЮВАННЯ САО

У березні 2014 року скарга була визнана прийнятною для подальшого оцінювання, а в квітні-травні 2014 року були здійснені візити для проведення зустрічей з різними зацікавленими сторонами. Мета оцінювання – прояснити проблемні питання і застереження, порушені скаржниками, і допомогти сторонам зрозуміти, чи та як вони зможуть дійти згоди щодо питань, що є предметом скарги. Під час оцінювання САО не збирає інформації для винесення рішення по суті скарги.

У результаті обговорень з різними зацікавленими сторонами в рамках оцінювання САО, скаржники та компанія домовилися добровільно вступити в процес вирішення спору за посередництва САО для вирішення проблемних питань, порушених у скарзі.

САО зустрічається з мешканцями села Делієве під час оцінювання

ПРОЦЕС ВИРІШЕННЯ СПОРУ

Основна мета процесу вирішення спору CAO – сприяти у взаємоприйнятному для обох сторін вирішенні екологічних та/або соціальних проблемних питань, порушених скаржниками. Будучи несудовим, незмагальним і нейтральним майданчиком, CAO, через процес вирішення спору, надає сторонам можливість випрацювати взаємоприйнятні рішення.

У рамках розгляду цієї скарги, після прийняття сторонами рішення вступити в процес вирішення спору, CAO провів окремо для скаржників і компанії навчання на тему вирішення конфліктів, ведення переговорів і навичок комунікації. Після навчання, у жовтні 2014 року, сторони підписали офіційну Угоду про участь у процесі медіації (далі – Угода). За згодою сторін Угода була оприлюднена шляхом публікації на веб-сторінці CAO:

http://www.cao-ombudsman.org/cases/document-links/documents/MoUfinaldraft_ENG-redacted.pdf). Сторонами даної Угоди стали:

- ТзОВ «Даноша»;
- Представники територіальних громад сіл:
  - Сівка-Войнилівська,
  - Мошківці,
  - Лани,
  - Водники,
  - Делієве;
- Власник землі, який вирішив не розкривати своєї особи .

Угода прописує, серед іншого, сторін-учасників процесу, їхні ролі та зобов'язання, мету процесу медіації, питання до вирішення, основні правила та принципи тощо.

Ще до підписання Угоди представникам сіл Довге, Побережжя і Стриганці (свиноферма «Маріямпіль») вдалося дійти згоди щодо своїх проблемних питань безпосередньо з ТзОВ «Даноша» без процесу медіації CAO. Відповідно, інші сторони домовилися спробувати вирішити решту питань, порушених у скарзі, шляхом трьох окремих і паралельних процесів медіації за участі:

- 1) окремого власника землі;
- 2) представників територіальних громад сіл Сівка-Войнилівська та Мошківці (Калуський район);
- 3) представників територіальних громад сіл Делієве, Лани та Водники (Галицький район).

Першим був розглянутий і знайшов вирішення після чотирьох медіаційних зустрічей спір окремого власника землі. Потім, у період між листопадом 2014 року і травнем 2016 року, CAO провів численні спільні та окремі медіаційні зустрічі з ТзОВ «Даноша» і представниками сільських громад.

Тренінг CAO для керівництва та персоналу ТзОВ «Даноша» у с. Копанки

Впродовж процесу вирішення спору скаржники залучали, окрім НЕЦУ, інших радників і правову допомогу, зокрема від київського юриста та МБО «Екологія-Право-Людина» зі Львова. Ці радники мали можливість бути присутніми на спільних медіаційних зустрічах, а також зустрітися окремо з медіаторами.

У червні 2016 року територіальні громади сіл Калуського району офіційно повідомили CAO про своє бажання вийти з процесу медіації. У липні 2016 року таке ж рішення прийняли територіальні громади сіл Галицького району. Відповідно, обидва процеси медіації були припинені без досягнення взаємоприйняттого рішення щодо проблемних питань, що є предметом скарги. Був ще власник землі з села Водники (Галицький район), який хотів продовжити участь у процесі медіації для вирішення своїх конкретних проблемних

питань, але його процес медіації також припинився у серпні 2016 року без досягнення згоди.

Спільна медіаційна зустріч в Івано-Франківську за участі ТзОВ «Даноша» і скаржників з територіальних громад сіл Калуського району

РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЦЕСУ ВИРІШЕННЯ СПОРУ

Досягнення згоди щодо Маріямпіль

Як вже було зазначено вище, скаржники з сіл Довге, Побережжя і Стриганці змогли вирішити свої проблемні питання безпосередньо з ТзОВ «Даноша». Їхнє основне занепокоєння полягало в суттєвих обмеженнях в громадських обговореннях та участі громадськості у прийнятті рішень. Скаржники та ТзОВ «Даноша» дійшли згоди щодо форми їхньої участі в прийнятті рішень. Сільські громади отримали бажану інформацію від компанії. ТзОВ «Даноша» також включило їх до списку територіальних громад, які мають право подавати заявки на фінансування з Соціального фонду компанії.

Угода з власником землі

У листопаді 2014 року спір з власником землі був вирішений, в результаті чого була підписана угода, зміст якої сторони забажали залишити конфіденційним.

Нереалізовані проекти водопроводу для двох сіл Калуського району

У березні 2016 року сторони попередньо домовилися про проведення нових водопроводів у с. Сівка-Войнилівська та с. Мошківці. ТзОВ «Даноша» запропонувало

співфінансувати розробку проектної документації. Мешканці сіл також підтвердили свою готовність долучитися до фінансування водопроводів шляхом особистих внесків. Окрім цього, сторони обговорювали можливості спільної роботи над залученням додаткового фінансування від третіх сторін. Сторони провели відкритий тендер, щоб спільно вибрати проектну фірму для виготовлення проектно-кошторисної документації для водопроводів. Однак у процесі вибору фірми скаржники, Сівко-Войнилівська сільська рада та ТзОВ «Даноша» не змогли дійти згоди, тому проект так і не був реалізований.

Перегляд договорів оренди землі

У березні 2016 року сторони також домовилися спільно переглянути земельні договори, щоб визначити, які урочища оброблялися ТзОВ «Даноша». Однак процес перегляду договорів оренди землі зайшов у глухий кут, оскільки сторони не змогли дійти згоди щодо законності умов компенсації за використання земельних паїв, передбачених договорами, і, відповідно, не змогли визначити, які саме урочища оброблялися ТзОВ «Даноша». Сторони також не змогли дійти згоди стосовно заяв скаржників щодо компенсації, яку ТзОВ «Даноша» начебто повинно виплатити деяким членам громади за використання земельних паїв без підписаних договорів оренди.

Розбудова потенціалу

Керівництво та працівники ТзОВ «Даноша» зазначили, що тренінги САО допомогли їм покращити взаємодію та співпрацю не лише з громадами-скаржниками, а також з іншими територіальними громадами біля їхніх ферм. ТзОВ «Даноша» повідомило САО, що в результаті процесу медіації вони внесли зміни в процес планування свого Соціального фонду та інших програм, щоб залучити до нього представників громадськості та зробити його більш прозорим. Працівники компанії також зазначили, що їхні навички комунікації та вирішення конфліктів покращилися, що допомогло їм налагодити кращі відносини з громадами.

Представники територіальних громад також підтвердили, що вони почерпнули багато корисного від процесу та покращили свої навички та знання. Водночас, вони залишилися дуже розчарованими, оскільки спір так і не був вирішений, незважаючи на їхні зусилля.

ЗАКЛЮЧНІ ЗУСТРІЧІ

У жовтні 2016 року CAO провів окремі заключні зустрічі зі сторонами спору, щоб отримати їхній зворотний зв'язок і питання, а також пояснити наступні кроки в рамках процесу розгляду скарги, зокрема стосовно передачі скарги в підрозділ CAO з аудиту (перевірки дотримання стандартів діяльності МФК).

Під час заключних зустрічей кілька скаржників висловили занепокоєння щодо можливого тиску або навіть фізичних загроз в їхню сторону. Вони вважають, що це може бути пов'язано з їхніми діями щодо ТзОВ «Даноша». І хоча CAO не може встановити правдивість даних загроз, CAO серйозно ставить до безпеки скаржників та інших учасників процесу вирішення спору. На час написання звіту CAO все ще обговорює зі скаржниками можливі оптимальні дії у відповідь на дану ситуацію. Скаржники також повідомили про це безпосередньо МФК.

Зустріч CAO зі скаржниками в Івано-Франківську

УРОКИ ТА ВИСНОВКИ

Вплив тривалих перерв між зустрічами

Усі сторони даної справи відзначили, що недостатня частота зустрічей, хоча на це і були обґрунтовані причини, негативно відбилася на процесі вирішення спору,

особливо у 2015 році. Через тривалі перерви між зустрічами будь-який процес медіації може втратити імпульс. Адже коли сторони регулярно зустрічаються і домагаються прогресу в перемовинах, наприклад, досягають проміжних домовленостей, обмінюються інформацією чи документами, визнають позиції один одного, формують довіру тощо, процес набирає позитивних обертів, і це створює міцне підґрунтя для подальшого успіху. З іншого боку, коли сторони довгий час не зустрічаються, нюанси справи забуваються, стосунки можуть погіршитися, збільшується ризик поширення чуток чи недостовірної інформації. До того ж, компанія і представники територіальних громад можуть потерпати від тиску або навіть обурення з боку тих, кого вони представляють, через відсутність конкретних результатів.

Команди ко-медіаторів

Враховуючи обмеженість ресурсів, CAO буде час від часу (коли це потрібно, можливо та відповідає ситуації) використовувати ко-медіацію.

CAO залучив до даної справи двох українських медіаторів. Спочатку це було зроблено, щоб забезпечити заміну головному медіатору, поки вона перебувала в декретній відпустці. Однак ко-медіація може мати й інші переваги, особливо коли процес передбачає участь багатьох сторін, зокрема: краще управління процесом організації і проведення зустрічей та ефективніша підтримка сторін (наприклад, один медіатор може модерувати обговорення, тоді як інший веде записи або займається організаційними питаннями, або вони можуть проводити паралельні зустрічі з різними сторонами); більша гнучкість з графіком проведення зустрічей, якщо одному з медіаторів не виходить; можливість поділитися своїми професійними спостереженнями і думками один з одним і зі сторонами; гендерний баланс. До того ж, різним сторонам може краще підходити індивідуальний стиль медіації та особисті характеристики того чи іншого медіатора.

У деяких справах надзвичайно цінним є поєднання більш досвідченого медіатора-ментора з «новачком». Це сприятиме

покращенню і розширенню глобальної мережі фахівців з вирішення спорів CAO, що дозволить CAO швидше реагувати на скарги і надавати економічно доцільніші послуги.

ВИСНОВКИ ТА НАСТУПНІ КРОКИ

Підрозділ CAO з вирішення спорів закінчив свою участь у розгляді даної справи. Остання буде передана в підрозділ CAO з аудиту для перевірки дотримання стандартів діяльності МФК в рамках Проекту. Згідно з Практичним керівництвом CAO, це стандартна практика щодо скарг, які не можуть бути вирішені через процес вирішення спорів.

Інші документи, пов'язані з даною справою, можна знайти на веб-сторінці CAO:
www.cao-ombudsman.org